

การโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา

Cases from the Juvenile and Family Court are heard in the ordinary court.

พิชญา เหลืองรัตนเจริญ¹

Pitchaya Luangrattanacharoen

ปรัชญาไชย แชมช้อย²

PruchyaChamchoi

พิธาน แสงสุริยัน³

Phithan Saengsuriyan

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันลักษณะการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น มีการเตรียมการมาก่อน มีการอุกอาจโหดร้ายทารุณ อีกทั้งยังพบว่ามีกระทำความผิดซ้ำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะของการกระทำความผิดเช่นเดียวกับการกระทำความผิดของผู้ใหญ่ โดยเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็สืบเนื่องจากการที่กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอที่จะทำให้เด็กและเยาวชนเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด กล่าวคือ แม้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มีบทบัญญัติที่จะสามารถยับยั้งเด็กและเยาวชนไม่ให้กระทำความผิดร้ายแรงหรือกระทำความผิดซ้ำได้ซึ่งก็คือมาตรา 97 วรรคสองของพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ให้อำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ ส่งผลให้เมื่อเด็กและเยาวชนไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเด็กและเยาวชนอีกทั้งยังต้องรับโทษเหมือนผู้ใหญ่แล้ว เด็กและเยาวชนอาจเกรงกลัวต่อโทษและไม่กล้าที่จะกระทำความผิดร้ายแรงหรือกระทำความผิดซ้ำอีกต่อไป แต่ในทาง

¹ อาจารย์, คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Professor, Faculty of Social Sciences and Local Development Pibulsongkram Rajabhat University

*E-mail : ajanya@hotmail.co.th

² อาจารย์, คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Professor, Faculty of Social Sciences and Local Development Pibulsongkram Rajabhat University

*E-mail : pruchya@live.psru.ac.th

³ Master's degree student, Master of Laws Program in laws, Faculty of Social Sciences and Local Development Pibulsongkram Rajabhat University

*E-mail : wiseboylawyer@gmail.com

ปฏิบัติไม่ปรากฏว่ามีการนำมาตรา 97 วรรคสองมาบังคับใช้ เนื่องจากการโอนคดีตามมาตราดังกล่าวไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอนอันเป็นเป็นการกระทบสิทธิของเด็กและเยาวชน อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของศาลเยาวชนและครอบครัวที่มุ่งดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยคำนึงถึงหลักผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ คือ ไม่มีกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้กระทำความผิดที่ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการโอนคดีได้ ไม่มีการกำหนดประเภทความผิดว่าการกระทำความผิดอาญาใดที่ควรมีการโอนคดี และไม่มีการกำหนดอย่างชัดเจนให้นำรายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงมาใช้พิจารณาประกอบดุลพินิจอีกครั้ง

คำสำคัญ : การโอนคดี , โอนคดีศาลเยาวชน

Abstract

At present, the nature of juvenile delinquency is more severe and complex. There was preparation beforehand. There is brutality and cruelty. It was also found that there were repeated offenses continuously. This can be considered as the nature of an offense similar to that of an adult. The reason for this is due to the fact that the justice system for children and youth is not yet efficient enough to make children and youth fear committing crimes, that is, even though the Juvenile and Family Court and Juvenile and Family Court Procedure Act B.E. 2010 has The provision that can deter children and youth from committing serious offenses or committing repeat offenses is Section 97, paragraph two of the said Act, which gives the Juvenile and Family Court the power to transfer cases to be considered in courts that have jurisdiction to try ordinary cases. As a result, when children and youth are not protected by law, they must also be punished like adults. Children and youth may fear punishment and may not dare to commit serious crimes or repeat them. But in practice, it does not appear that Section 97, paragraph two, has been enforced. This is because the transfer of cases under the said section does not have clear criteria, which affects the rights of children and youth. It is also inconsistent with the spirit of the Juvenile and Family Court, which aims to conduct proceedings with the child's best interests in mind. That is, there is no minimum age limit for Offenders at the court have the discretion to transfer the case. There is no classification for which criminal offenses the case should be transferred to. and there was no express determination that the fact-finding report should be used again for consideration.

Keywords: case transfer, juvenile court case transfer

บทนำ

การดำเนินคดีอาญาต่อเด็กและเยาวชนในอดีตมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้แค้นทดแทนป้องกันอาชญากรรม โดยเด็กและเยาวชนจะถูกดำเนินคดีอาญาเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ที่กระทำความผิด แต่ต่อมาพบว่าเด็กและเยาวชนมีร่างกายและจิตใจที่ไม่เหมือนผู้ใหญ่ ยังหย่อนสติปัญญาและความรู้สึกผิดชอบ อีกทั้งเด็กและเยาวชนจำนวนหนึ่งมีปัญหาครอบครัวไม่ได้รับความอบอุ่น ได้รับการเอาใจใส่จากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังมีเด็กและเยาวชนอีกจำนวนไม่น้อยที่มีร่างกายพิการหรือมีจิตใจที่ไม่สมประกอบ ขาดสติขาดการควบคุมตนเองอันเป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนถูกชักจูงให้กระทำความผิดได้โดยง่าย⁴

จากปัญหาดังกล่าวจึงไม่อาจเอาถือว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เป็นอาชญากรรมดังเช่นเดียวกับการกระทำความผิดของผู้ใหญ่และจะไม่เรียกเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดว่าเป็นอาชญากร⁵ ทำให้การดำเนินคดีอาญาต่อเด็กและเยาวชนในภายหลังจึงเน้นการแก้ไขฟื้นฟูและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนมากกว่าการลงโทษ เนื่องจากเห็นว่าเด็กและเยาวชนยังสามารถกลับตัว เป็นพลเมืองดีได้ โดยมุ่งค้นหาสาเหตุของการกระทำความผิดตลอดจนสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนเพื่อแก้ไขฟื้นฟูอย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคลต่อไป

ทฤษฎีและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนจึงได้มีการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นเป็นครั้งแรกในปีพ.ศ. 2494 โดยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 เพื่อเป็นการแยกกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรมสำหรับผู้ใหญ่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 ได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2534 แทน ซึ่งมีการปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีการเพิ่มอำนาจให้ศาล เยาวชนและครอบครัวสามารถโอนคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้เป็นครั้งแรก จนกระทั่งในปีพ.ศ. 2553 ได้มีการแก้ไข

⁴ ประเทือง ธนิยผล, กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว, พิมพ์ครั้งที่ 2,(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,2556),น.58.

⁵ บุญเพราะ แสงเทียน, กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน,(กรุงเทพมหานคร : พิมพ์อักษร,2540),น.1.

ปรับปรุงให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้นอีกครั้ง และประกาศใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2553 ซึ่งยังคงอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวในการโอนคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้เช่นเดิม

แม้พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2534 ได้ให้อำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวในการใช้ดุลพินิจ โอนคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา สำหรับกรณีที่ไม่สามารถเยียวยาหรือแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนได้ ดังปรากฏในมาตรา 61 วรรคสอง⁶ ซึ่งต่อมาได้มีการยกเลิกกฎหมายฉบับดังกล่าวและประกาศใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2553 โดยหลักดังดังกล่าวก็ยังคงปรากฏอยู่ในมาตรา 97 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญาและนิสัยแล้ว เห็นว่าในขณะกระทำความผิด หรือในระหว่างการพิจารณา เด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้มีอำนาจส่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้” ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ามาตรา 97 วรรคสองนั้นสามารถยับยั้งเด็กและเยาวชนไม่ให้กระทำความผิดร้ายแรงหรือกระทำความผิดซ้ำได้ เพราะหากเด็กและเยาวชนไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเด็กและเยาวชน อีกทั้งยังต้องรับโทษเหมือนผู้ใหญ่แล้วเด็กและเยาวชนอาจเป็นกลัวต่อโทษและไม่กล้าที่จะกระทำความผิดร้ายแรงหรือกระทำความผิดซ้ำอีกต่อไป

แต่ในทางปฏิบัติไม่ปรากฏว่ามีการนำมาตรา 97 วรรคสองมาบังคับใช้เนื่องจากการโอนคดีตามมาตราดังกล่าวไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอนอันอันเป็นการกระทบสิทธิของเด็กและเยาวชน อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของศาลเยาวชน และครอบครัวที่มุ่งดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยคำนึงถึงหลักผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ ดังนี้

ประการแรก ไม่มีการกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้กระทำความผิดที่สามารถใช้ดุลพินิจในการโอนคดีได้ ทำให้ในปัจจุบันศาลเยาวชนและครอบครัวจึงมีอำนาจส่งโอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะมีอายุเท่าใดก็ตาม

⁶ มาตรา 61 วรรคสอง “คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิตและนิสัยแล้ว เห็นว่าในขณะกระทำความผิดหรือในระหว่างการพิจารณา เด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้มีอำนาจส่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้”

ประการที่สอง ไม่มีการกำหนดประเภทความผิดว่าการกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญาที่ควรมีการโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา เช่น ความผิดอาญาร้ายแรงที่มีลักษณะอุกอาจ โหดร้าย ทารุณ เป็นที่สะเทือนขวัญและเป็นอันตรายของสังคม หรือความผิดอาญาที่เป็นการกระทำความผิดซ้ำของเยาวชน เป็นต้น

ประการสุดท้าย มาตรา 97 วรรคสองกำหนดเพียงว่าให้ศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงสภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญา และนิสัย แต่ไม่มีการกำหนดอย่างชัดเจนให้ศาลเยาวชนและครอบครัวนำรายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงมาใช้ประกอบดุลพินิจในการพิจารณาทุกครั้ง

แนวคิดและหลักเกณฑ์ในการโอนคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจในคดีธรรมดา

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ไม่ได้มีบทบัญญัติให้มีการโอนคดีให้เด็กและเยาวชนได้รับการพิจารณาพิพากษาในคดีศาลธรรมดาที่พิจารณาคดีผู้ใหญ่ ต่อมาได้มีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 163 ลงวันที่ 15 กันยายน 2515 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 กำหนดกำหนดให้เยาวชนที่มีอายุเกินกว่าหกปีบริบูรณ์ ได้กระทำความผิดอาญาในลักษณะความผิดดังนี้

1. ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราในลักษณะแชร์กัน(มาตรา227(ทวิ)มาตรา 277 ตรี และมาตรา 280)
2. ความผิดฐานฐานฆ่าผู้อื่น (มาตรา 288 และมาตรา 289)
3. ความผิดฐานจับคนเรียกค่าไถ่ (มาตรา 313 ถึง 315)
4. ความผิดฐานชิงทรัพย์ (มาตรา 339 และมาตรา 339 ทวิ)
5. ความผิดฐานปล้นทรัพย์ (มาตรา 340 และมาตรา 340 ทวิ)

เป็นข้อยกเว้นไม่อยู่ภายใต้อำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว แต่ให้เป็นอำนาจของศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาโดยถืออายุขณะกระทำความผิดอย่างเคร่งครัด เนื่องจากคณะปฏิวัติพิจารณาเห็นว่าเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 16 ปีบริบูรณ์ได้กระทำความผิดอาญาใน

ลักษณะร้ายแรงมากขึ้น โดยที่เยาวชนประเภทนี้มีความรู้สึกผิดชอบพอสมควรแล้วจึงจึงเป็นการสมควรแก้ไขกฎหมายให้ความผิดของเยาวชน ดังกล่าว เพื่อเป็นการปราบปรามและป้องกันอาชญากรรม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3666/2531 ศาลคดีเด็กและเยาวชนมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีที่เด็กหรือเยาวชนถูกฟ้องคดีอาญาทุกประเภท เว้นแต่เยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 16 ปีบริบูรณ์ในขณะกระทำความผิดได้กระทำความผิดอาญาในลักษณะร้ายแรงตามมาตราต่างๆที่ระบุไว้ในมาตราตรา 8(1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 163 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2515 ศาลคดีเด็กและเยาวชนจึงจะไม่มีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดี เมื่อปรากฏว่า ขณะกระทำความผิด ฐานพยายามชิงทรัพย์ จำเลยอายุไม่เกินกว่า 16 ปีบริบูรณ์ แม้ขณะโจทก์ฟ้องจำเลยมีอายุ 16 ปีสามเดือนเศษ โจทก์ต้องฟ้องต่อศาลคดีเด็กและเยาวชน

สำหรับการโอนคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาปรากฏขึ้นครั้งแรกในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2534 มาตรา 61 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะจิตและนิสัยแล้ว เห็นว่าในขณะกระทำความผิดหรือในระหว่างการพิจารณาเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปก็ให้มีอำนาจส่งโอนคดีไปพิจารณาพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้” อาจกล่าวว่าเป็นหลักการที่เป็นประโยชน์ในด้านการคุ้มครองสังคมส่วนรวมได้ อีกทางหนึ่งและเป็นบทบัญญัติที่ยืดหยุ่นพอสมควร ปัจจุบันพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2553 ยังคงมีหลักการโอนคดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาโดยมีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับบทบัญญัติเดิม ดังปรากฏอยู่ในมาตรา 97 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะจิตและนิสัยแล้ว เห็นว่าในขณะกระทำความผิดหรือในระหว่างการพิจารณา เด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ก็ให้มีอำนาจส่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้” จึงพอสรุปเป็นหลักสำคัญได้ดังนี้

1. การโอนคดีตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นดุลยพินิจของศาลเยาวชนและครอบครัวที่จะส่งโอนคดีไปให้ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีธรรมดา ซึ่งศาลเยาวชนและครอบครัวต้องใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาจากร่างกาย สติปัญญา จิตใจและ

นิสัยของจำเลย ประกอบรายงานสืบเสาะข้อเท็จจริงต่างๆและมักใช้ในกรณีผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชนอายุค่อนข้างสูงเช่น เกิน 16 ปีขึ้นไป และกระทำความผิดร้ายแรง โดยมีพฤติการณ์ไตร่ตรองวางแผนเป็นอย่างดี

2. ต้องเป็นกรณีที่มีการถูกฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวมาตั้งแต่เริ่มต้นและเป็นอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว
3. การโอนคดีหรือไม่โอนคดี เป็นดุลยพินิจของศาลเยาวชนและครอบครัวมีขอบบังคับให้ศาลเยาวชนและครอบครัวต้องปฏิบัติเสมอไป
4. เมื่อมีการโอนคดีไปแล้วศาลที่มีอำนาจพิจารณาในคดีธรรมดาต้องรับ ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าควรแก้ไขปรับปรุงเด็กหรือเยาวชนเสียก่อน
5. การโอนคดีตามบทบัญญัติข้างต้นเป็นเรื่องระหว่างศาลชั้นต้นด้วยกันไม่รวมถึงศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษและศาลฎีกา
6. เมื่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดารับโอนมาจากศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลธรรมดามีอำนาจพิจารณาคดีเหมือนเช่นคดีผู้ใหญ่ทั่วไป กล่าวคือ ต้องตั้งทนายความให้จำเลยไม่ใช่ ที่ปรึกษากฎหมาย ศาลไม่ต้องฟังรายงานของผู้อำนวยการสถานพินิจ ไม่ต้องมีผู้พิพากษาสมทบ ไม่ต้องพิจารณาลับ ฯลฯ อย่างไรก็ตามการลงโทษเด็กหรือเยาวชนต้องคำนึงถึงมาตรา 73 จนถึงมาตรา 75 แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วย แต่ทั้งนี้เมื่อศาลลงโทษจำคุกแล้วจะเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2553 มาตรา 142 (1) ไม่ได้

แนวคิดและหลักเกณฑ์ในการโอนคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจในคดีธรรมดาในประเทศสหรัฐอเมริกา

โดยทั่วไปศาลเด็กและเยาวชนของสหรัฐอเมริกาถือหลักว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนไม่ใช่อาชญากรรมแต่ถือเป็นการกระทำผิดหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบน ศาลเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จึงมีอำนาจในการลงโทษอาญาแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด⁷ อย่างไรก็ตามมีบางกรณีศาลเด็กและเยาวชนอาจไม่

⁷ สุธินี รัตนวราร, กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน, พิมพ์ครั้งที่สาม(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2534), น. 60.

สามารถแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 18 ปีบางคนได้ส่งผลให้ในคดีที่ศาลเด็กและเยาวชนเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องลงโทษอาญาศาลจะใช้วิธีการระงับอำนาจหรือยกเว้นอำนาจของศาลเด็กและเยาวชน โดยให้นำคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา⁸ ซึ่งต้องพิจารณาถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กและผลประโยชน์สูงสุดของสังคมไปพร้อมกัน ทั้งนี้สามารถแบ่งลักษณะของการโอนคดีได้ทั้งหมดสามกรณีคือ⁹

- 1) Judicial Waiver หรือการโอนคดีโดยดุลพินิจของศาล คือการกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลเด็กและเยาวชนที่จะใช้ดุลพินิจระงับอำนาจพิจารณาพิพากษาและโอนคดีไปพิจารณาในศาลธรรมดา
- 2) Prosecutorial Discretion หรือการโอนคดีโดยดุลพินิจของพนักงานอัยการ เป็นกรณีความผิดที่กระทำอยู่ในเขตอำนาจของทั้งศาลเด็กและเยาวชนและศาลธรรมดาซึ่งเมื่อเด็กเยาวชนกระทำความผิดตาม กฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละมลรัฐ โดยจะไม่มีภาระพิจารณา อีกทั้งเด็กและเยาวชนไม่มีโอกาสที่จะตรวจสอบหรือทราบถึงเหตุผลในการตัดสินใจของพนักงานอัยการ
- 3) Statutory Exclusion หรือการโอนคดีโดยบทบัญญัติกฎหมาย เป็นกรณีที่กฎหมายในแต่ละมลรัฐมีบทบัญญัติกำหนดประเภทของความผิดไว้อย่างชัดเจนและแน่นอนว่าความผิดใดที่จะถูกพิจารณาพิพากษาในศาลธรรมดา โดยกรณีนี้เป็นบทบังคับและไม่มีการให้ดุลพินิจแก่ผู้พิพากษาหรือพนักงานอัยการ เมื่อเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดครบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็จะถูกพิจารณาพิพากษาในศาลธรรมดา ในมลรัฐกำหนดหลัก Once an adult, always an adult ไว้ใน Statutory Exclusion ซึ่งเป็นกรณีที่เด็กหรือเยาวชนเคยถูกพิจารณาพิพากษาในศาลเยาวชนต่อมาได้กระทำความผิดซ้ำไม่ว่าจะเป็นความผิดประเภทใดก็ตาม จะถูกโอนคดีไปยังศาลธรรมดาโดยอัตโนมัติ

ในคดี Kent v. United States (1966) สารสูงแห่ง The District of Columbia ได้วางหลักในการโอนคดีเพื่อเป็นการป้องกันสิทธิของเด็กและเยาวชนตามรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ศาลเด็กและเยาวชนจะโอนคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเด็กและเยาวชนไปพิจารณาในศาลธรรมดาได้ก็ต่อเมื่อ

- 1) ได้พิจารณาคดีนั้นจนครบกระบวนการพิจารณาแล้ว

⁸ เพิ่งอ้าง, น.60.

⁹ Cynthia Soohoo, supra note 138, p.7-8.

- 2) ได้จัดให้มีหน่วยความหรือที่ปรึกษากฎหมายสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยแล้ว
- 3) ได้พิจารณาถึงข้อเท็จจริงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับตัวจำเลยอย่างละเอียดแล้ว
- 4) ต้องกล่าวถึงสาเหตุในการโอนคดีไปพิจารณาในศาลธรรมดาด้วย

สำหรับมลรัฐแอริโซนากำหนดให้มีการโอนคดีจากศาลเด็กและเยาวชนไปพิจารณาพิจารณาในศาลธรรมดาไว้สามกรณี คือ การโอนคดีโดยดุลพินิจของศาล (Judicial Waiver) การโอนคดีโดยดุลพินิจของพนักงานอัยการ (Prosecutorial Discretion) และการโอนคดีโดยบทบัญญัติกฎหมาย (Statutory Exclusion) รวมถึงหลัก Once an adult, always an adult โดยการโอนคดีแต่ละประเภทจะกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้กระทำความผิดและประเภทความผิดที่สามารถโอนไปพิจารณาในศาลธรรมดาเอาไว้แตกต่างกัน

กรณีการโอนคดีโดยดุลพินิจของศาล (Judicial Waiver) กล่าวคือ ไม่ได้กำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้กระทำความผิดที่ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการโอนคดีเอาไว้ ดังนั้นเมื่อเมื่อผู้พิพากษาพบพยานหลักฐานตามสมควรและมีเหตุอันควรเชื่อว่าเด็กหรือเยาวชนได้กระทำความผิดจริงและจะเกิดความปลอดภัยสาธารณะ หากมีการโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งให้โอนคดีดังกล่าวไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาที่เขตอำนาจ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาประกอบกับเกณฑ์อายุของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาน้อยกว่าในอำนาจพิจารณาของศาลเยาวชนแล้ว กรณีการโอนคดีข้างต้นจึงใช้บังคับกับเด็กและเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 8 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

ปัญหาในการโอนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลธรรมดา

1. การไม่มีหลักเกณฑ์เหตุผลและความจำเป็นที่ชัดเจนในการโอนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลธรรมดา

แม้เจตนารมณ์ของการดำเนิน กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน คือ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด เพราะเชื่อว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดสามารถแก้ไขฟื้นฟู กลับมาเป็นคนดี และกลับคืนสู่สังคมได้ แต่อย่างไรก็ตามก็จำเป็นต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมด้วยเช่นกัน เพราะในความเป็นจริงนั้นไม่ใช่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดทุกคนจะสามารถแก้ไขฟื้นฟูและปรับตนเป็นคนดีได้ เด็กและเยาวชนบางคนมีจิตใจที่ชั่วร้ายเกินกว่าจะแก้ไขเยียวยา การนำมาตราการแก้ไขฟื้นฟูมาบังคับใช้กับเด็กและเยาวชนเหล่านี้น่าจะไม่ประสบความสำเร็จอีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงผลลัพธ์ที่ตามมาโดยการ

ปล่อยเด็กและเยาวชนที่มีจิตใจชั่วร้ายกลับคืนสู่สังคม เด็กและเยาวชนอาจกระทำความผิดซ้ำอีกและมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดรุนแรงมากขึ้น

การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีลักษณะร้ายแรงโหดร้ายและทารุณมากยิ่งขึ้นเหมือนการกระทำความผิดของผู้ใหญ่ทั้งยังมีเด็กและเยาวชนจำนวนหนึ่งที่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำเนื่องจากกฎหมายให้โอกาสเด็กและเยาวชนในการแก้ไขฟื้นฟูมากเกินไป บางส่วนจึงไม่สำนึกในการกระทำความผิดก่อนของตน ผู้เสียหายและสังคมซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาก็ควรได้รับการคุ้มครองเช่นกันเช่นกัน การโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาจึงอาจทำให้เด็กและเยาวชนที่ถูกโอนคดีไปได้รับการปฏิบัติและการลงโทษเช่นผู้ใหญ่อันทำให้เด็กและเยาวชนเกรงกลัวและสามารถยับยั้งและปราบปรามมิให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดร้ายแรงตลอดจนกระทำความผิดซ้ำอีก โดยกฎหมายควรมีหลักเกณฑ์และขอบเขตของการกระทำความผิดที่ชัดเจนในการโอนคดีไปพิจารณายังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา เพื่อให้ปฏิบัติไปในแนวเดียวกันโดยใช้อำนาจดุลพินิจของผู้พิพากษาเพื่อประกอบการสั่งโอนโอนคดี

2. เกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้กระทำความผิดที่สามารถโอนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลธรรมดา

เมื่อมีการพิจารณาอายุเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับความรู้สึกผิดชอบในขณะกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 73 ถึงมาตรา 75 แล้ว ทำให้ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกินกว่า 10 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์โดยพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2533 มาตรา 5 ได้กำหนดให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในขณะที่มีการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น

การกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้กระทำความผิดที่สามารถโอนคดีไปพิจารณาในศาลธรรมดาอย่างชัดเจนนับว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนเนื่องจากความผิดที่กำหนดไว้สำหรับการโอนคดีข้างต้นต่างก็เป็นความผิดร้ายแรง เช่น ความผิดที่มีโทษประหารชีวิต ความผิดฐานข่มขืน เป็นต้น ซึ่งเมื่อมีการโอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาแล้วเด็กและเยาวชนอาจอาจได้รับโทษหนักหนานั้นจึงต้องพิสูจน์ให้แน่ชัดว่าเด็กและเยาวชนที่จะทำผิดมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีต่อการกระทำของตน มีวุฒิภาวะเพียงพอ เข้าใจถึงผลที่ตามมาจากการกระทำความผิดโดยใช้เกณฑ์อายุขั้นต่ำเป็นข้อสันนิษฐาน เกี่ยวกับความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและวุฒิภาวะในเบื้องต้น เพราะหากไม่ได้กำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำเอาไว้ก็อาจทำให้เด็กที่มีอายุน้อยต้องถูกลงโทษหนักทั้งที่ทั้งที่ตนไม่ได้มีความรู้สึกผิดชอบหรือมีวุฒิภาวะเพียงพอ

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากแนวทางตามกฎหมายต่างประเทศที่ได้วิเคราะห์ไปข้างต้นประกอบกับประเด็นปัญหาเรื่องจำนวนเด็กและเยาวชนที่มีอายุเกิน 15 ปีแต่ไม่ถึง 18 ปีกระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสถานการณ์ที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดในปัจจุบันมีลักษณะร้ายแรงขึ้น ฉะนั้นเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนจึงเห็นควรกำหนดให้ เยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปแต่ไม่ถึง 18 ปีเป็นเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้กระทำความผิดที่ศาลสามารถโอนคดีไปพิจารณาในศาลธรรมดา เพราะถือเป็นเกณฑ์อายุที่มีมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและวุฒิภาวะพอสมควรแล้ว อีกทั้งยังเป็นการสอดคล้องกับกฎหมายเด็กและเยาวชนของสาธารณรัฐอินเดียและประเทศญี่ปุ่น ที่กำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของผู้กระทำความผิดที่สามารถโอนคดีได้ไว้ที่อายุ 16 ปีขึ้นไป ตลอดจนประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 163 ที่เคยมีการกำหนดให้เยาวชนซึ่งมีอายุเกินกว่า 16 ปีบริบูรณ์ที่กระทำความผิดร้ายแรงได้รับการพิจารณาพิพากษาในศาลธรรมดาอีกด้วย

บทสรุป

การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเกิดจากการที่เด็กและเยาวชนมีร่างกายและจิตใจที่ไม่เหมือนผู้ใหญ่บกพร่องในความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ ส่งผลให้การดำเนินกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน มีความแตกต่างกับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมโดยทั่วไป กล่าวคือ กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนมุ่งแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้ปรับตนเป็นคนดีและกลับคืนสู่สังคมได้มากกว่าการลงโทษ โดยมุ่งค้นหาสาเหตุของการกระทำผิดตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน เพื่อให้การแก้ไขฟื้นฟูหรือการลงโทษเหมาะสมเป็นรายบุคคล

แม้ในเจตนารมณ์ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวพ.ศ. 2553 จะมุ่งคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงไม่ใช่เด็กและเยาวชนทุกคนจะสามารถแก้ไขฟื้นฟูได้ เด็กหรือเยาวชนบางจำพวกกระทำความผิดทางอาญาโดยรู้ผิดชอบชั่วดีมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะแยกแยะสิ่งที่ถูกกับสิ่งที่ผิด แต่ก็ยังมีเจตนาที่จะกระทำความผิดหรือบางจำพวกกระทำความผิดซ้ำหลายครั้งจนกลายเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัย อันเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีจิตใจชั่วร้ายการแก้ไขฟื้นฟูย่อมไม่ประสบผลสำเร็จ ฉะนั้นจึงควรนำมาตราการลงโทษมาใช้บังคับ เพื่อให้เด็กและเยาวชนรับผิดชอบต่อการกระทำของตนทั้งยังเป็นการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหายและคุ้มครองสังคมให้ปลอดภัยด้วยเช่นกัน ผู้เขียนจึงขอเสนอแนะให้ออกประกาศเพิ่มเติมเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการโอนคดีให้ชัดเจนโดยกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำและฐานความผิดที่สามารถโอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้

บรรณานุกรม

ประเทือง ธนียผล, กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ

ครอบครัว, พิมพ์ครั้งที่ 2,(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,2556)

บุญเพราะ แสงเทียน, กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน,(กรุงเทพมหานคร : พิมพ์

อักษร,2540)

สุธินี รัตนวราห, กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน, พิมพ์ครั้งที่สาม

(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง,2534)

รวิสร สัตยาบัน, “ดุลพินิจในการโอนคดีจากศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจ

พิจารณาคดีธรรมดา : ศึกษากรณีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดร้ายแรงและกระทำ

ความผิดซ้ำ”,วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2561.

นิธิตี โมกขมรรคกุล, “กสรใช้ดุลพินิจในการโอนคดีตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและ

วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรคสอง ศึกษากรณีศาลเยาวชน

และครอบครัวจังหวัดพิษณุโลก”,บทความทางวิชาการ,เข้าถึงได้จาก

https://library.coj.go.th/pdf-view.html?fid=48670&table=files_biblio